
De prijs als regulator van de Rubberproductie

door

Prof. H. A. KAAG

De verschillende systemen van restrictie van de rubberproductie, zooals die gedurende de laatste jaren in Nederlandsch-Indië zijn toegepast, hebben belangrijke politieke en sociale aspecten, doch geven daarnaast ook een illustratie van eenige interessante theoretisch-economische vraagstukken. De bedoeling van het onderstaande is niet om te trachten een uitvoerige beschrijving en oplossing daarvan te geven, maar tot een nadere bestudeering daarvan op te wekken. Daartoe is des te meer aanleiding, omdat op dit gebied een schat van gegevens is verzameld, zooals nauwelijks op eenig ander terrein te vinden is en welke een nadere bewerking alleszins waard is.

Zooals bekend mag worden verondersteld, is sedert 1 Juni 1934 naast een individueele restrictie op de ondernemersrubber, een indirecte restrictie op inlandsche rubber toegepast door heffing van een veranderlijk bijzonder invoerrecht. Met opzet spreek ik hier in beide gevallen van restrictie, want de voorstelling is wel eens gewekt, alsof door de ondernemerscultuur een offer zou zijn gebracht in den vorm van productiebeperking, terwijl door de inlandsche cultuur dat offer in den vorm van een uitvoerrecht zou zijn gebracht. Die voorstelling van zaken is niet juist. In beide gevallen had een beperking plaats, alleen langs een verschillende methode, terwijl aan de ondernemingen quota werden toegewezen, werd de inheemsche rubberproductie beperkt langs een indirecten weg n.l. via den prijs, die deze rubberproducenten voor hun rubber ontvingen. Hoogstens kan verschil van meening bestaan omtrent de vraag in hoeverre er verschillen aanwezig waren tusschen de gevoeligheid van de productie in geval van een verdere prijsdaling bij beide categorieën. Van belang is hier, dat voor die gevoeligheid niet beslissend zijn de totaalkosten, doch slechts een deel daarvan n.l. de variabele kosten. Door een andere samenstelling van de kosten in de groep van de ondernemerscultuur als van

de bevolkingscultuur is het denkbaar, dat de productie in de eerste categorie bij daling van de prijzen langer voortgang zou hebben gevonden dan in de bevolkingscultuur, ook wanneer men dus aanneemt, dat de totaalkosten in de eerste hooger zouden zijn dan in de tweede. Interessant is echter, dat men via het uitvoerrecht, welke de prijs van de rubber, welke de bevolking vergoed kreeg, bracht op het wereldprijs'niveau min dat uitvoerrecht, inderdaad de productie van bevolkingsrubber heeft weten te beperken. Daarvoor was echter noodig, dat telkens wanneer de wereldprijs een verhooging onderging, het uitvoerrecht werd verhoogd. Ter illustratie van de doorlopende verhooging van het uitvoerrecht van droge rubber mogen de volgende cijfers dienen:

1934	van 17- 7-34 t/m 15- 8-34	— f 10 p. 100 ko.
	van 16- 9-34 t/m 15-12-34	— „ 20 p. 100 ko.
1935	van 1- 1-35 t/m 31- 5-35	— „ 16 p. 100 ko.
	van 30- 6-35 t/m 21- 7-35	— „ 21 p. 100 ko.
	van 30- 9-35 t/m 12-10-35	— „ 22 p. 100 ko.
	van 18-10-35 t/m 22-10-35	— „ 24 p. 100 ko.
	van 11-11-35 t/m 31-12-35	— „ 29 p. 100 ko.
1936	van 1- 1-36 t/m 11- 2-36	— „ 29 p. 100 ko.
	van 25- 6-36 t/m 8- 7-36	— „ 35 p. 100 ko.
	van 30- 9-36 t/m 1-10-36	— „ 47 p. 100 ko.
	van 4-10-36 t/m 7-10-36	— „ 50 p. 100 ko.
	van 9-11-36 t/m 17-11-36	— „ 55 p. 100 ko.
	van 9-12-36 t/m 14-12-36	— „ 59 p. 100 ko.
	van 15-12-36 t/m 31-12-36	— „ 57 p. 100 ko.

Onder dit stelsel profiteerde de individueele bevolkingsrubberproducent dus niet van een verhooging van de wereldprijs, hoewel men trachtte de bevolking in zijn geheel toch daarvan te doen profiteren door de opbrengst van de heffingen zooveel mogelijk ten behoeve van de bevolking van de betreffende streek aan te wenden, waartoe het zgn. rubberfonds werd gevormd. Onder dit systeem was er ongetwijfeld een zekere tegenstelling van belangen tusschen de bevolkings- en de ondernemingscultuur. De bevolking had toch een belang bij een gering restrictie-percentag, ook wanneer dit tot een daling van den wereldprijs zou leiden. Interessant is, dat men in het jaar 1936 de prijs voor droge rubber binnen de grenzen

vrijwel constant op het niveau van *f* 12.— per 100 Kg. wist te handhaven, niettegenstaande in diezelfde periode groote variaties in den wereldprijs optraden, variaties, die in hoofdzaak neerkwamen op stijgingen en wel van in totaal meer dan 100%.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de wijze, waarop de toegestane gelden uit bijzonder uitvoerrecht op bevolkingsrubber vanaf de invoering Juni 1934 t/m 1935 werden besteed in de Zuid-Oosterafdeeling van Borneo:

Wegen en Bruggen	<i>f</i> 3.325.450
Irrigatiewerken	„ 680.046
Volksgezondheid	„ 63.860
Bouw Aanlegstijgers en Passarloodsen	„ 85.650
Bouw en Verbetering Volksscholen	„ 107.070
Verlichting Bevolkingslasten	„ 807.340
Diversen	„ 90.120
Totaal toegestane gelden	„ 5.159.536

Hoewel er reeds stemmen voor een individueele rubberrestrictie, ook voor de bevolkingscultuur, waren opgegaan, had men dat aanvankelijk administratief voor onmogelijk gehouden. Toen echter omstreeks midden 1936 een registratie van het aantal rubberboomen, tuinbezitters en oppervlakten in hectaren was tot stand gekomen, werd besloten op 1 Januari 1937 de individueele restrictie ook voor de bevolkingscultuur in te voeren. Dat daarbij een geweldige administratieve arbeid moest worden verzet, spreekt wel vanzelf. Die individueele restrictie werd zoo doorgevoerd, dat aan de bezitters van bevolkingsrubbertuinen in evenredigheid van het aantal tapbare boomen exportlicenties in den vorm van zgn. rubbercoupons werden uitgegeven en wel in verschillende coupures. Elk dezer coupons vertegenwoordigde dus het recht om een bepaalde hoeveelheid b.v. 4 KG. uit te voeren. Die coupons luiden „aan toonder”, waren dus overdraagbaar, daardoor ook verhandelbaar. Dagelijks kwamen voor deze coupons noteeringen tot stand. Daarnaast was de productie als zoodanig niet rechtstreeks beperkt. De totaalproductie moest echter practisch samenvallen met de toegestane uitvoer, dat wil dus zeggen, met het bedrag der uitge-

reikte coupons. Naast die coupons werd ook de rubber verhandeld.

Interessant is nu de beweging van rubberprijs en couponprijs. Het totaal van rubberprijs binnen het land en couponprijs moest, afgezien van vracht- en verhandelingskosten, gelijk zijn aan en variëren met den wereldprijs. De vraag was slechts hoe die wereldprijs zou worden verdeeld tusschen den houder van de coupon en den producent van de rubber. Men heeft hier een merkwaardige toepassing van het toerekeningsprobleem. De feiten leerden, dat een belangrijk grooter deel werd toegerekend aan de coupons dan aan de rubber. Zoo bedroeg omstreeks einde Augustus 1938 de prijs van Smoked-sheets ongeveer 13 cent, tegen een couponprijs van ongeveer 32 cent.

Wat zijn nu de beslissende factoren bij deze prijsvorming? Men moet hierbij in het oog houden, dat de totale rubberuitvoer van een bepaald gewest via de uitgegeven coupons tot een bepaalde hoeveelheid werd beperkt en dat, hoewel de mogelijkheid bestond tot meerdere productie, die meerdere productie boven de gegeven quantiteit geen waarde had. Omgekeerd vertegenwoordigde een coupon alleen in zoo verre waarde als een dienovereenkomstige hoeveelheid rubber kon worden verkregen. Er moest dus een evenwicht tot stand komen tusschen productie en toegestane uitvoerhoeveelheid. De evenwichtsprijs voor de rubber zal dus plaats vinden op het punt, waar de aangeboden, resp. geproduceerde hoeveelheid gelijk is aan de hoeveelheid uitgegeven coupons. Is bij een gegeven rubberprijs de aangegeven hoeveelheid kleiner, dan zal die prijs moeten stijgen. Is het omgekeerde het geval, dan zal hij moeten dalen. Ook hier is de prijs dus weer de regulator van de productie in dezelfde mate als dat onder de uitvoerrecht-regeling het geval was. De prijs van de coupon (verschil tusschen wereldprijs en binnenlandsche rubberprijs) heeft onder het nieuwe systeem dezelfde functie als vroeger het uitvoerrecht. Terwijl dat uitvoerrecht echter ten goede kwam van een rubberfonds, komt de couponprijs ten goede aan de tuinbezitters-couponhouders. De variaties in de wereldrubberprijs zullen dus opgevangen moeten worden in den couponprijs en slechts geringen invloed uitoefenen op den inlandschen rubberprijs. Die inlandsche rubberprijs daarentegen zal variëren met het restrictiepercentage en indien dus

het restrictiepercentage wordt verkleind resp. de toegestane uitvoerhoeveelheid vergroot, zal dat ook bij een daling van den wereldrubberprijs tot een verhooging van den binnenlandschen rubberprijs leiden.

Een complicatie wordt in dit geval gegeven door het feit, dat de hoogte van den couponprijs invloed uitoefent op het aanbod van de arbeidskrachten, vooral in die gevallen, waar zooals b.v. in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo het geval is, die couponrechten over een groot percentage van de bevolking zijn verdeeld. Daar toch zal, wanneer men van de coupon-opbrengst voldoende kan leven, de lust tot arbeid verminderen. Langs dezen weg is het mogelijk, dat een verhoogde wereldprijs zich niet alleen in den prijs van de coupons, maar ten deele ook in die van de binnenlandsche rubber uit.

Onderstaande statistiek geeft een goed beeld van de verdeling van de ruggertuinen over de bevolking in de belangrijke rubberdistricten van Borneo, Bandjermasin, H. Soengai en Kapoeas-Barito:

Afdeeling	Aantal tuin- bezit- ters	Met totaal aantal boomen van :							
		1-200	201- 500	501- 1 000	1.001- 1.501	1.501- 2.500	2 501- 5.000	5 001- 10 000	10.000 en hooger
Bandjermasin	18.600	7.559	6.330	3 262	838	408	148	38	17
H. Soengai	121.732	50.236	41.349	21.188	5.495	2.726	636	82	20
Kapoeas-Barito	32.777	11.215	10.636	6 638	2.255	1.345	579	91	18
Totaal	173.109	69.010	58.315	31.088	8.588	4.479	1.363	211	55
Totaal in het gewest	180.600	72.546	60.287	32.123	8.017	4.700	1.459	232	71

Hieronder publiceeren wij tenslotte nog een grafiek van de prijzen van Smoked-sheets, Slabs en coupons te Bandjermasin en Standard-sheets te Batavia, welke ons door de vriendelijke bemiddeling van Mr. Haga, Gouverneur van Borneo, gewerd.

GRAPHISCHE VOORSTELLING VAN DE PRIJZEN VAN SMOKED SHEETS, SLABS EN COUPONS

TE BANDJERMASIN EN STANDAARD SHEETS TE BATAVIA

(Prijzen in centen p/kg.)

Batavia Standaard sheets = 1 Smoked sheets + coupons = 2 Coupons = 3 Smoked sheets = 4

Slabs = 5

